

§ 278

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Arja Karhuvaaran valtuustoaloitteesta koskien lapsille ja nuorille laadittavaa digioppimisympäristön työkykykonseptia

HEL 2021-005582 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Arja Karhuvaaran valtuustoaloitteesta koskien lapsille ja nuorille laadittavaa digioppimisympäristön työkykykonseptia:

Liikkumisen edistäminen on ollut yksi kaupunkistrategian kärkihankkeista 2017-2021. Istumisen ja digilaitteilla tapahtuvan työn määrä on kasvanut etäopetuksen myötä myös kouluikäisillä koronapandemian aikana. Liikkumisohjelman toimialojen yhteisillä toimenpiteillä esim. koulu-PT -toiminta, Move-hanke ja kaupunkiyhteinen harrastustavoite on pyritty lisäämään arjen liikkumista.

Helsingissä on käynnistynyt keväällä 2021 Harrastamisen Suomen malli, joka on opetus- ja kulttuuriministeriön hanke. Hankkeen päätavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen. Tarkoituksena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä ja näin tukea lasten ja nuorten liikkumista ja edistää hyvinvointia.

Perusopetuksen opetussuunnitelmassa kuvataan kaikilla vuosiluokilla laaja-alaisen osaamisen tavoitteet itsestä huolehtimiseen ja arjen taitoihin. Perusopetuksen aikana oppilaat oppivat ymmärtämään, että omalla toiminnalla on vaikutusta omaan ja yhteiseen hyvinvointiin sekä turvallisuuteen. Oppilaat oppivat terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistäviä toimintatapoja, unen, ravinnon, puhtauden, vuorovaikutuksen ja liikkumisen tärkeyden sekä ajankäytön periaatteita.

Digitaalisuus ja ilmiöpohjaisuus ovat työvälineitä laaja-alaisen osaamisen saavuttamiseen. Edellytykset laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle vahvistuvat oppilaiden kasvun myötä. Opetuksessa käytetään eri ikäkausiin sekä erilaisiin oppimistilanteisiin soveltuvia työtapoja. Työtapojen valinnassa otetaan huomioon eri oppiaineiden ominaispiirteet sekä laaja-alaisen osaamisen kehittäminen. Opettajan tehtävä on ohjata oppilaita myös suunnittelemaan ja arvioimaan työskentelytapojaan ja näin vahvistaa oppimaan oppimisen taitoja. Tarkoituksenmukainen tieto- ja viestintäteknologian käyttö lisää oppilaiden mahdollisuuksia kehittää työskentelyään ja verkostoitumistaitojaan.

Kouluterveydenhuollon tavoitteena on turvata lapsen ja nuoren terve kasvu ja kehitys. Terveystoimijat tapaavat oppilaat vuosittain. Terveystarkastuksissa ja vastaanotoilla selvitetään oppilaan kasvuun ja kehitykseen liittyviä asioita ja keskustellaan perheen terveystottumuksista. Kouluterveydenhoitaja tunnistaa digitaalisen oppimisen tuomat lieveilmiöt ja antaa oppilaille terveystuontaa sekä ohjaa ergonomisiin työskentelyasentoihin ja puuttuu varhaisessa vaiheessa ryhti- ja asento-ongelmiin. Kouluterveydenhoitaja voi myös tarvittaessa ohjata fysioterapeutin tai toimintaterapeutin vastaanotolle, mikäli havaitsee sille tarvetta. Fysio- tai toimintaterapeutti voi myös tulla tarvittaessa käymään koululla tai oppilaan kotona.

Kouluterveydenhuollon tehtävänä on myös koulu- ja oppilaitosympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu- ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta. Koulun työolosuhteita, terveellisyttä ja turvallisuutta seurataan säännöllisesti. Terveystoimijan lisäksi rehtori, koulun kuraattori tai -psykologi osallistuvat kouluissa tehtävään terveydellisten olojen selvitykseen yhdessä opettajien ja oppilaiden kanssa. Tehdyt havainnot ohjaavat sekä yhteisöllisen että yksilökohtaisen opiskeluhoitotyön kehittämistä.

Tutkimusten mukaan liikkumisen määrä vähenee kouluvuosien aikana istuen ja maaten vietetyn ajan määrän kasvaessa samaan aikaan. Liikkumisen määrän lisäämiselle on tarvetta, erityisesti yläkouluikäisten osalta. Suurin vaikuttavuus liikkumisen määrään on toimenpiteillä, joilla voidaan vaikuttaa mahdollisimman suureen osaan lapsia ja nuoria. Näitä ovat koulumatkat ja koulussa vietetty aika sekä erilaiset harrastustoiminnot.

Oppilaiden elämäntapoja seurataan Kouluterveyskyselyssä, mm. liikkumisen yleisyyden ja netin käytön suhteen. Tietoja seurataan luokka-asteittain, sukupuolittain ja vertaillaan koko maan tuloksiin. Noin kolmannes oppilaista on ilmaissut kokevansa riippuvuutta digilaitteiden käytössä. Syksyllä 2020 toteutettiin 5.- ja 8.-luokkalaisten Move!-mittaukset, joiden mukaan lasten ja nuorten kestävyyskunto on heikentynyt, mutta muilla fyysisen toimintakyvyn osa-alueilla ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Move!-järjestelmä on monipuolinen pedagoginen työkalu oppilaiden toimintakyvyn kehittämiseksi peruskouluissa. Mittausten avulla oppilaiden kanssa pohditaan, miten omaa fyysistä toimintakykyä voidaan ylläpitää ja kehittää. Mittaustulokset toimivat välineenä keskusteltaessa perheen kanssa lapsen ja nuoren jaksamista, hyvinvointia ja oppimista tukevista tai haittaavista tekijöistä. Move!-mittaustietoa hyödynnetään peruskoulujen liikuntakasvatuksessa, mutta myös kouluterveydenhuollossa 5.- ja 8.-luokkalaisten laajoissa terveystarkastuksissa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että kouluikäisten terveyden edistäminen on tehokkainta ennaltaehkäisevästi osana opetussuunnitelmaa. Digioppiminen on oppilaiden arkipäivää. On tärkeää, että opettajat osaavat tunnistaa lieveilmiöinä ilmenevät riskit ja ohjata oppilas tarvittaessa kouluterveydenhuoltoon. Liikkuminen on keskeinen lasten ja nuorten kasvua tukeva ja terveyttä edistävä tekijä, ja hyvä fyysinen toimintakyky saadaan aikaan riittävällä liikkumisella. Uuden kaupunkistrategian myötä aloitetaan seuraavan valtuustokauden hyvinvointisuunnitelman laatiminen, jossa koronapandemian myötä lisääntyneen digioppimisen lieveilmiöiden vaikutukset olisi hyvä ottaa huomioon.

Lautakunnan näkemyksen mukaan liikkumisen ja muun terveyttä ja hyvinvointia edistävän toiminnan tulee olla suunniteltuna osaksi koulupäivää ja toteutua oppilaiden koulupäivässä ilman erillistä ohjelmaa.

Esittelijä

Kasvatuksen ja koulutuksen vs. toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Heidi Roponen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 71927
heidi.roponen(a)hel.fi

Liitteet

1 Arja Karhuvaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt lausuntoa kasvatus- ja koulutuslautakunnalta 5.10.2021 mennessä valtuutettu Arja Karhuvaaraan ja kuuden muun allekirjoittaneen aloitteeseen, jossa esitetään, että kouluille laaditaan digioppimisen työkykyohjelma, jonka tavoitteena on saada opettajat, vanhemmat, kouluterveydenhoito sekä itse oppilas ymmärtämään riskit, tunnistamaan oireet, hallitsemaan itsehoito ja ymmärtämään, milloin on hakeuduttava terveydenhoidon pariin. Ohjelma on toteutettavissa kouluterveydenhoidon, fysioterapian ja opettajien yhteistyönä.

Esittelijä

Kasvatuksen ja koulutuksen vs. toimialajohtaja

24.08.2021

Asia/7

Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Heidi Roponen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 71927
heidi.roponen(a)hel.fi

Liitteet

1 Arja Karhuvaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano